

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра міжнародних економічних відносин

Мироненко Валерія Валеріївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБІЖНИХ
КРАЇН»

Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студента (ки) 4 курсу _____
(номер курсу) (підпис)

Мироненко В.В.
(ініціали, прізвище)

Групи МЕ-61а
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____
(підпис) Мироненко В.В.
(ініціали, прізвище здобувача)

Керівник _____
(посада, науковий ступінь) (підпис)

Дудченко В.Ю.
(ініціали, прізвище)

Суми – 2020 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
 Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис) (ініціали,
 прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
 (спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)

студентки ___ курсу, групи _____

(номер курсу)

(шифр групи)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи _____

затверджена наказом по університету від «__» _____ 20__ року №__

2. Термін подання студентом закінченої роботи «__» _____ 20__ року

3. Мета кваліфікаційної роботи _____

4. Об'єкт дослідження _____

5. Предмет дослідження _____

6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах _____

7. Орієнтовний план кваліфікаційної бакалаврської роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

Розділ 1 _____

_____ (назва – термін подання)

У розділі 1 _____

_____

_____

_____

(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

Розділ 2 _____

_____

(назва – термін подання)

У розділі 2 _____

_____

_____

_____

(зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент)

Розділ 3 _____

_____

(назва – термін подання)

У розділі 3 _____

_____

_____

_____

(зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент)

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання: «___» _____ 20__ року

Керівник кваліфікаційної
роботи

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Завдання до виконання одержав

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

на тему

«СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБЖНИХ
КРАЇН»

Студентки Мироненко Валерії Валеріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Основний зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено на 40 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 48 найменувань, який розміщено на 6 сторінках.

Об'єктом дослідження є фінансові відносини між державою та іншими суб'єктами господарської системи з приводу формування та функціонування фінансових систем.

Предметом дослідження є сукупність елементів фінансових систем зарубіжних країн.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування сутності фінансової системи та її складових елементів, дослідження тенденцій та особливостей розвитку фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою та країн, що розвиваються та розробка шляхів удосконалення структурних елементів фінансової системи зазначеної групи країн.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

1) фінансова система використовується як індикатор національної економіки. Чим розвиненіші ринкові відносини, тим складніші та різноманітніші зв'язки в державі, складніша фінансова система. Так, у державах з розвинутою ринковою економікою фінансові системи набувають завершеної форми. У країнах з перехідною економікою

елементи фінансової системи, зокрема, фінансовий ринок, страховий, резервний фонди, державний борг, перебувають на стадії формування;

2) функціонування систем відбувається на загальноприйнятих принципах, які є фундаментальними та за порушення яких можуть виникнути негативні наслідки.

3) функціонування фінансових систем зарубіжних країн відбувається на основі базових принципів, зокрема: єдності, достовірності, повноти.

4) саме історичний аспект (збільшення обігу товарів та послуг, соціальні чинники тощо) вплинув на формування кожної з ланок фінансової системи та затвердив виникнення нових суб'єктів фінансових відносин.

4) специфіка державного, політичного, соціального та економічного устрою та розвиток країн (їх поділу на розвинені та ті, що розвиваються) зумовлює подальшу побудову фінансових систем з певними притаманними тільки ним особливостями.

5) дотримання базових принципів щодо функціонування фінансової системи надасть змогу кожній з зарубіжних країн на достатньому рівні підтримувати елементи що входять до її структури, а також збільшить можливість залучення додаткових коштів для поліпшення стану фінансових ресурсів.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	9
1.1. Поняття та сутність фінансових систем.....	9
1.2. Структурні складові фінансових систем зарубіжних країн.....	8
1.3. Принципи функціонування фінансових систем зарубіжних країн.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	13
2.1. Дослідження історичних аспектів становлення фінансових систем зарубіжних країн	13
2.2. Характеристика фінансових систем країн, що розвиваються.....	16
2.3. Характеристика фінансових систем розвинених країн.....	20
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ТА СТАНУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ КРАЇН З РОЗВИНЕНОЮ РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ)	25
3.1. Проблеми становлення фінансових систем зарубіжних країн	25
3.2. Шляхи удосконалення та модернізації фінансових систем зарубіжних країн.....	27
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31

ВСТУП

На теперішній час дослідження розвитку фінансових систем є дуже важливим з огляду на глобалізаційні процеси та тенденції. Вирішальним та правильним у цьому сенсі є встановлення певних особливостей у різних країнах світу, що складових елементів фінансової системи, їх спільних рис та відмінностей. Саме завдяки глобалізації та діяльності транснаціональних корпорацій збільшується потік фінансових надходжень до різних регіонів світу, підвищується рівень інвестицій в економіках країн та поліпшуються загальні показники фінансів. З урахуванням зазначеного, слід вказати, що актуальністю обраного дослідження є розвиток фінансових систем зарубіжних країн в зазначених умовах та встановлення відмінностей в структурних елементах самої системи.

Вказане питання досліджували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці серед яких: Бансала В., Валова Т., Гаврилюк О., Дольфюса О., Кравчук Н. С., Осіпов Ю., Шиян А. А. та інші.

Однак з огляду на дослідження вказаних вчених слід вказати, що питання фінансових систем зарубіжних країн характеризувалось відособлено та не в повній мірі, що не надавало змогу ширше зрозуміти природу досліджуваного питання.

Об'єктом дослідження є фінансові відносини між державою та іншими суб'єктами господарської системи з приводу формування та функціонування фінансових систем.

Предметом дослідження є сукупність елементів фінансових систем зарубіжних країн.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування сутності фінансової системи та її складових елементів, дослідження тенденцій та особливостей розвитку фінансових систем країн з розвиненою ринковою економікою та країн, що розвиваються та розробка шляхів удосконалення структурних елементів фінансової системи зазначеної групи країн.

Завдання роботи наступні:

- дослідити теоретичні засади визначення поняття «фінансова система», а також встановити історичні етапи становлення її структури в країнах з розвинутою ринковою економікою та країнах, що розвиваються;
- визначити сутність, основні функції, елементи структури фінансової системи;
- проаналізувати особливості та функціонування складових елементів фінансових систем у різних зарубіжних країнах з визначенням спільних та відмінних рис;
- визначити проблеми функціонування та структурні диспропорції елементів фінансових систем на прикладі зарубіжних країн;
- запропонувати шляхи удосконалення структури та поліпшення стану елементів фінансової системи у зарубіжних країнах.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися загальнотеоретичні та спеціальні наукові методи, зокрема: метод порівняння, індукція, дедукція, діалектичний метод пізнання, аналіз, синтез.

Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

1.1. Поняття та сутність фінансових систем

З метою повного та всебічного розкриття досліджуваного питання, здійснення аналізу фінансових систем зарубіжних країн, особливостей їх функціонування та встановлення основних проблем, що виникають під час розвитку цих систем необхідним є здійснення теоретичного дослідження сутності поняття «фінансова система», обґрунтування складових її структури та особливостей розвитку.

Можна зазначити що фінансова система – певна сукупність фінансових відносин, які можуть виникати між суб'єктами в різних сферах діяльності у процесі використання фінансових ресурсів. У процесі виникнення цих відносин може здійснюватися прями чи опосередкований вплив на саму систему, що зумовлюється проведенням державної політики у цій сфері. Але, навіть якщо система перебуває під повним контролем з боку держави, фінансові процеси загалом відбуваються, завдяки чому забезпечується задоволення потреб певної країни, суспільства, громадян та інших суб'єктів відносин.

З цього приводу слід зазначити, що більш ширшим поняттям є дефініція «система». На думку А. Шияна, система – це сукупність конкретних елементів, які перебувають у взаємовідносинах, завдяки чому становлять певну цілісність, унітарність та неподільність [18]. Вказане твердження є у повному обсязі правильним, оскільки елементи системи перебувають в єдиній сфері, внаслідок чого втрачаються індивідуальні особливості кожного з елементів та здійснюється формування спеціалізації у певній сфері. Крім того, серед великої кількості науковців фінансова система визначається за внутрішньою та організаційною структурою та представляє собою сукупність відносин під час розподілу фінансових ресурсів, а також організаційно

представляється у формі створення відповідних органів, щодо здійснення контролю за структурою функціонування всередині самої системи з метою управління грошовими потоками (наприклад, Міністерство фінансів України) [9]. Так, західна модель визначення поняття «фінансова система» полягає у її наближенні до фінансових відносин. На думку Мертона, фінансова система включає ринки, посередників, фірми, що надають фінансові послуги та інші інститути, за допомогою яких домогосподарства, приватні компанії та урядові організації здійснюють реалізацію фінансових рішень, які вони приймають [3]. В цьому аспекті слід зазначити типи фінансових систем, які бувають як чистими (які у подальшому поділяються на свої типи) та реальні (ті, в яких здійснюється поділ на відповідні сектори). Серед найбільш поширених та відомих на теперішній час залишаються світові, регіональні та національні. Так, світові поділяються на фінансові системи певних груп (наприклад, країн-учасниць міжнародного об'єднання) та централізовані фінансові системи на міжнародному рівні. У свою чергу регіональні формуються та функціонують в певному регіоні світу, а національні поділяються за наступними ознаками: за територіальним поділом (залежно від адміністративного поділу країни); за належністю до певної галузі чи сфери економіки; за формою власності (наприклад, приватна та інші залежно від суб'єкта – власника прав на такі ресурси).

Враховуючи викладене не менш важливим є встановлення форм фінансової системи з точки зору внутрішньої структури та зовнішнього прояву. На вказану структуру здійснюється вплив з боку вже згадуваної держави, рівнем економіки, політичної ситуації, макроекономічних та мікроекономічних показників. Ці чинники впливають на структуру та взаємозв'язок елементів всередині самої системи. Крім того, фінансові системи можуть відрізнятися між тими країнами, які розвиваються та вже розвиненими суб'єктами міжнародних фінансових відносин. Постає питання щодо того, яким чином попри економічні показники та ситуацію всередині

певних країн фінансові системи взаємодіють між собою. Не слід забувати й про те, що зазначені системи різних країн світу мають спільні між собою риси.

Основною з'єднувальною рисою є те, що фінансові системи поєднують у собі фонди з залученням фінансових ресурсів. Серед інших є: поєднання методів мобілізації коштів для створення фінансових ресурсів та удосконалення способів їх використання; самостійність та сталість кожного структурного елемента з притаманною сферою застосування; при досягненні досконалості та ефективності використання усі ланки системи взаємопов'язані між собою; розвиток та функціонування системи забезпечується державою на рівні законодавчого закріплення; кожна структурна одиниця (у випадку якщо сфера її застосування є широкомасштабною поділяється на менші дотичні розділи). Слід зазначити, що основна сутність будь-якої фінансової системи характеризується у таких аспектах, як внутрішня та організаційна побудова. За внутрішньою побудовою фінансовій системі притаманне нормативне закріплення на рівні певної держави щодо регулювання фінансових відносин у будь-якій із сфер діяльності, а за організаційною характеризується створенням та функціонуванням відповідних органів щодо управління фондами грошових коштів. Сутнісними ж ознаками фінансів (які входять до складу системи) є обмінно-розподільний характер; рух вартості від одного суб'єкта відносин до іншого; грошова форма відносин; доходи та видатки; обмін та перерозподіл самих фінансів. Виходячи з цього фінанси виконують наступні функції – розподільну, яка полягає у формуванні ціни на товари та послуги, формування та розподілу економічних показників держави та контрольну, яка характеризується діяльністю відповідних контролюючих органів створених державою для забезпечення того ж самого перерозподілу.

Крім того, аналізуючи раніше надане визначення «фінансова система» можна зазначити, що сферою її застосування є фінансовій відносини, яким притаманні специфічні риси та характеристики, зокрема у таких сферах як: фінанси суб'єктів господарювання, домашніх господарств, державні та міжнародні фінанси, фінансовий ринок та страхування. Слід зазначити, що для

ефективного функціонування фінансової системи будь-якої країни необхідним є дотримання фінансового порядку, який означає узгодженість та направленість елементів системи для реалізації певної мети (наприклад, державної програми розвитку певної територіальної громади), а також забезпечення стабільності функціонування вищевказаних елементів.

Таким чином, враховуючи вищевикладене можна зробити висновок про те, що фінансова система представляє собою діяльність суб'єктів фінансових відносин, які належать до певної ланки або типу метою яких є мобілізація фінансових ресурсів та фондів.

1.2. Структурні складові фінансових систем зарубіжних країн

З метою функціонування фінансової системи будь-якої країни необхідним є забезпечення розвитку складових елементів, які входять до цієї системи, тому важливим є проаналізувати питання структуризації фінансової системи.

Будь-яку систему можна розглядати з принципу її побудови чи виконуваних функцій на внутрішню та зовнішню чи організаційною. Так, внутрішня структура характеризується сукупністю фінансових відносин, які притаманні для всіх зарубіжних країн та держави в якій вони виникають, а також складаються з відповідних сфер та рівнів застосування. У цьому аспекті сфера застосування є більш ширшим поняттям, оскільки стосується масштабних питань, а ланка є спеціальним підрозділом чи її частиною. В ході дослідження вже опосередковано зазначалось про структурні елементи системи, однак слід вказати на те, що фактором для формування структури фінансової системи є економічний рівень, який відокремлюється у макрорівень (фінанси певних підприємств, у загальному – суб'єктів господарювання); макрорівень (державні фінанси, які поширюються на всю територію країни); міжнародні фінанси (формування та діяльність світового господарства), а також з'єднувальний рівень у формі фінансового ринку [4].

Таким чином, кожна із сфер має наявні доходи та видатки, а також алгоритм реалізації фінансової діяльності та забезпечення розвитку фінансового ринку.

Формування кожної з ланок (як частини сфери системи) можливе при наявності фонду грошових коштів та спеціалізації фінансових відносин. Специфічним у цьому питанні є така ланка системи як страхування, яка перебуває між іншими частинами самої системи. Окрім того, для ефективного функціонування будь-якої країни, владі необхідно здійснювати забезпечення розвитку кожного елементу фінансової системи. Так, до фінансової системи зарубіжних країн входять фінанси домогосподарств, суб'єктів господарювання (метою діяльності яких є отримання прибутку чи без такого, у тому числі громадські організації, благодійні фонди та інші), державні фінанси (бюджет країни на певний період, визначення рівня кредитування та запозичень, складання відповідних фондів) [5]. З вказаного розподілу забезпечується розвиток відповідних фінансових відносин у відповідній сфері. На думку автора, до структури фінансових систем зарубіжних країн необхідно доповнити такий елемент як місцеві фінанси (тобто визначення бюджету для населення певної адміністративно-територіальної одиниці), які відповідно можуть бути взаємопов'язаними з іншими складовими. Не менш важливим є фінансовий ринок, який складається з фондового, кредитного, валютного та страхового ринків. Фінансовими ж посередниками виступають страхові компанії, комерційні банки, кредитні установи, інвестиційні фонди, фондові та валютні біржі. Останні відіграють значну роль для фінансової системи та є ланкою, яка пов'язує інші структурні елементи.

Необхідно зазначити, що на структуру фінансової системи будь-якої країни впливають такі чинники, як чітка регламентація реалізації фінансових відносин у суспільстві, а також проведення відповідної політики боку держави, щодо управління національною фінансовою системою. Крім того, для реалізації сталого розвитку економіки та підтримання високого рівня забезпечення фінансовими ресурсами державі важливо на нормативному рівні приймати нормативно-правові акти. Загалом структуру будь-якої фінансової

системи зарубіжних країн за таким критерієм суб'єкта, який є учасником фінансових відносин можна відобразити наступним чином (рис. 1.1).

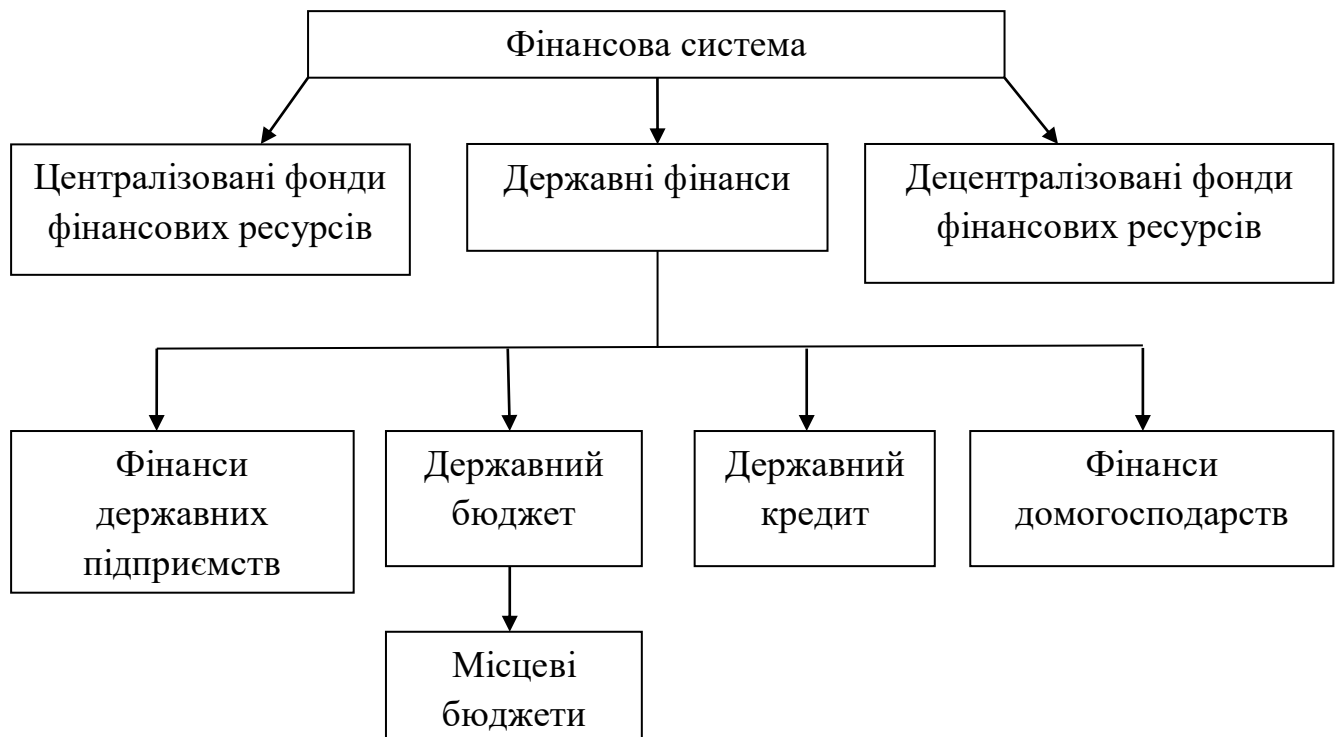

Рисунок 1.1 – Фінансові системи зарубіжних країн за суб'єктним складом.

Враховуючи той факт, що суб'єкти фінансових систем перебувають у тісних взаємовідносинах між собою слід врахувати, що структура елементів відображає ться не тільки зі сторони реалізації учасниками таких відносин наданих прав, а й відповідності певним рівням, а саме фінансів домогосподарств, суб'єктів господарювання, державних фінансів, місцевих фінансів та фінансовий ринок.

1.3. Принципи функціонування фінансових систем зарубіжних країн

Будь-яка діяльність повинна ґрунтуватися на основоположних засадах, які у подальшому будуть визначати вектори її ведення та досягнення певних результатів. Не є виключенням є функціонування фінансових систем зарубіжних країн. В умовах глобалізаційних процесів та розвитку ринкової

економіки необхідно дослідити принципи побудови фінансової системи. По-перше, єдність, яка відображається у цілісності економічного та політичного життя суспільства та держави. Саме завдяки поєднанню компонентів фінансової системи, реалізується політика відповідної держави. По-друге, специфіка функціонування, яка заключається у спеціальних нормах та методів на певному рівні реалізації фінансових відносин, наявності відповідної управлінської структури та фондів. По – третє, принцип збалансованості, який полягає у тому, що відповідна оцінка майна власника та учасника економічних відносин формується завдяки надходженням та певним доходам. По – четверте, фінансова система базується на принципі цільової спрямованості, а саме в залежності від виду діяльності та господарської направленості роботи певного підприємства чи загалом суб'єкта фінансових відносин. По – п'яте, принципи функціонального розподілу рівнів, який характеризується усталеною реалізацією завдань, наявністю відповідних грошових фондів, органів управління та інше. По – шосте, так званий принцип диверсифікації, згідно якого усі фінансові ресурси, які належать суб'єктам мають можливість інвестувати в різні об'єкти (як матеріальні, так і нематеріальні активи), а також у відповідні види майна, завдяки чому можна отримати прибуток.

В залежності від політичної ситуації всередині певної держави до останніх притаманні так звані принципи реалізації національної політики та централізму, оскільки великий обсяг коштів акумулюється саме всередині держави, що дозволяє побудувати державні фінансові органи, а також підтримати фінансову систему. Слід зазначити, що додатковим принципом з досліджуваного питання може виступати принцип цілісності усіх складових елементів та залежністю цих структурних одиниць усередині системи. Важливим є те, що враховується поведінка не окремих елементів системи, а врахування чинників самого середовища (простору), в якому перебуває фінансова система. Така багатогранність та множинність кожної системи фундаментально опирається на її складності та подальшій побудові в різних

моделях, яка характеризує не усю систему, а лише певну структурну одиницю [6].

Враховуючи вищевикладене можна зазначати, що усі принципи фінансової системи у загальному можна класифікувати за такими підставами, як системні принципи загального характеру (які визначають сутність та фундаментальні ознаки будь-якої фінансової системи, це зокрема принцип стабільності, ієрархічності, підпорядкованості та збалансованості відповідно до суспільних вимог); принцип побудови, який закріплює процес розмежування функцій між суб'єктами, функціонального призначення кожного з елементів фінансової системи та територіального розподілу фінансових відносин; власне принцип функціонування, який базується на таких основоположних засадах, як принцип гласності, принцип поєднання цілей фінансової діяльності усіх суб'єктів господарювання та відповідальності уповноважених суб'єктів.

Таким чином, можна зробити висновок, що принципи фінансової системи зарубіжних країн представляють собою фундаментальні засади, відповідно до яких проводиться залучення фінансових ресурсів та функціонування усієї системи загалом з притаманними специфічними ознаками, які наявні всередині певної держави, в залежності від політичної ситуації та соціально-економічного розвитку населення держави.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

2.1. Дослідження історичних аспектів становлення фінансових систем зарубіжних країн

На будь – якому етапі розвитку суспільства, важливим фактором, який впливав на подальше удосконалення механізмів управління фінансовими ресурсами є фінанси. Доцільно дослідити вказане питання з точки зору історичного становлення та надати оцінку щодо негативних та позитивних наслідків.

Виникнення фінансів та фінансової системи загалом зумовлюється проведенням товарно-грошових відносин між країнами, поширенням впливу між державами, створення відповідних органів управління у вигляді фінансових установ. Історичними передумовами, щодо виникнення фінансових систем зарубіжних країн є:

- ведення буржуазних революцій на території Європи з мінімізацією впливу влади монархів на економічний розвиток країн та появою державних коштів у вигляді бюджету, завдяки якому у більшій мірі можливо було контролювати видатки, оскільки влада не зосереджувалась в руках одноособового лідера країни – монарха;
- розвиток процесу законотворення та прийняття нормативно-правових актів, які закріплювали на зазначеному рівні місце фінансової системи в державі з формування основних груп видатків: управління справами, соціальна обумовленість направлення коштів та інше;
- проведення політики оподаткування вже проводилось не завдяки шляхом наданням у натуральному вигляді, а вже у грошовому еквіваленті, що формувало та збільшило обсяги державної скарбниці певних країн.

Першими передумовами згідно яких можна стверджувати про виникнення фінансових систем слід зазначити досвід Київської Русі, що відображалось у так званій данині у натуральному вигляді та грошовому вираженні.

Подальший розвиток процесу оподаткування зберігся й до XVI-XVII ст., внаслідок чого відбулось становлення ставок оподаткування та їх розподіл. Так, у XVIII ст. сформувалось фінансове право (на фоні розвитку демократизму усередині Європи). У цей же період у Франції було представлено звіт про фінансову ситуацію населення, що є підтвердженням про формування фінансової системи та подальшим відокремленням цієї галузі науки від інших.

З розвитком капіталістичних відносин у XIX ст. відбувається використання фінансової системи, як важелю впливу на політичне та суспільне життя всередині країн, у зв'язку з чим на початковому етапі здійснювалось об'єднання економічних систем, що супроводжувалось глобалізаційними процесами та появою транснаціональних компаній. Формувалась фінансова система, а також виникла потреба в удосконаленні грошових відносин [7].

Загалом еволюцію фінансів в історичній ретроспективі можна розподілити на нижче перераховані етапи.

Перший етап характеризується невиробничим характером фінансів, оскільки переважний обсяг надходжень не покривав потреб суспільства та держави, тобто жодних чином не впливав на економіку, а лише тільки зосереджувався на витрати щодо забезпечення армії. Серед основних витрат зарубіжних країн у феодальних державах на той час були витрати на утримання монархічної влади, державного апарату, а також мінімальне забезпечення інфраструктурних питань всередині країн.

Другим історичним періодом у розвитку фінансових систем є орієнтування на бюджетну сферу. Передусім здійснювалось формування і використання бюджету, однак зберіглася необхідність у забезпеченні

функціонування державного апарату. З виникненням і розвитком держави в суспільних відносинах виникає необхідність у розподілі фінансів у грошовій формі.

Закономірностями розвитку фінансової системи у першому та другому періодах є:

- 1) пріоритет податків і зборів;
- 2) розмежування фінансів на доходи та відповідні видатки;
- 3) законодавче закріплення та прийняття відповідних нормативно-правових актів, що забезпечували розвиток фінансової системи;
- 4) відсутність контролю за системою оподаткування з боку органів влади;
- 5) витрати з фінансової системи не мали на меті розвитку суспільних відносин чи покращення життя громадян певної країни.

Третім етапом становлення фінансових систем зарубіжних країн заключається у створенні нових держав та створенні фондів для забезпечення їх функціонування. Цей етап умовно можна розподілити на дві категорії: накопичення капіталу та розвиток капіталізму.

Під час накопичення капіталу спостерігаються наступні закономірності:

- 1) елементи фінансових систем перебувають під контролем органів державної влади;
- 2) відбувається розмежування фінансів за певними сферами;
- 3) відносини між суб'єктами фінансових відносин відображаються у вартісному еквіваленті;
- 4) способами створення та поповнення державних бюджетів є податки;
- 5) відповідні фонди зростають та накопичуються завдяки отриманню державних кредитів.

Під час розвитку капіталізму усі зусилля розвитку фінансових систем зарубіжних країн полягають не тільки у забезпеченні збройних сил, а й розподілі фінансових ресурсів на виробництво та розподілу фінансів з різних фондів між громадянами держави.

У цей період фінансовим системам притаманні наступні ознаки:

- 1) у порівнянні з накопичення капіталу роль податків значно збільшується;
- 2) також перебувають на етапі зростання витрати держав пов'язані з мілітаризацією;
- 3) відбувається початок використання банківського та комерційного секторів економіки;
- 4) здійснюється накопичення капіталу та незначний перерозподіл між учасниками фінансових відносин;
- 5) розвивається поділ елементів фінансових систем на відповідні фінанси підприємств, локальні (місцеві) фінанси та урядові фонди;
- б) у порівнянні з іншими періодами відбувається поява нових видів витрат на потреби захисту навколишнього середовища, фондів гарантування вкладів, забезпечення діяльності регіонів та інші потреби, що виникали під час функціонування інститутів органів влади [8].

Четвертим періодом у становленні та розвитку фінансових систем зарубіжних країн є збільшення ролі держави та значного впливу на фінансові та економічні відносини всередині країн. У цьому аспекті відбувається непрямий вплив на відносини пов'язані із створенням матеріальних благ, виробництва та зростанням попиту на робочу силу.

Вказаному етапу фінансових систем притаманні наступні ознаки:

- 1) удосконалено розвиток усіх елементів фінансових систем зарубіжних країн;
- 2) є способом непрямой дії на суспільні відносини та діяльність держав з цих питань;
- 3) податки та збори вже відходять від забезпечення інтересів обороноздатності, а є способом розвитку виробництва;
- 4) відбувається перерозподіл отриманих доходів через державний бюджет та створені фонди;
- 5) збільшується роль податку на прибуток внаслідок переходу великої кількості економік зарубіжних країн на ринкову;

- б) підвищується роль державного кредиту;
- 7) бюджетна система, яка перебуває у складі фінансової також змінюється;
- 8) виникають нові види фінансових відносин не притаманні до цього.

Таким чином, на кожному етапі становлення фінансових систем зарубіжних країн можна спостерігати певні особливості, які притаманні державам з урахування історичного досвіду та підходу до державницького управління. Крім того, з вказаними етапами спостерігається подальше удосконалення та розвиток фінансових систем, що є позитивним з оглядом на сучасну тенденцію глобалізаційних процесів та збільшення рівня попиту над пропозицією.

2.2. Характеристика фінансових систем країн, що розвиваються

З метою подальшого дослідження вказаного питання, слід вказати на той факт, що оцінка рівня країн, що розвиваються з розвиненими країнами залежить від ступеню та показника ВВП на душу населення, рівень освіти, тривалості життя та інші. З метою розмежування між країнами Організація Об'єднаних Націй розробила та використовує таку категорію, як індекс розвитку людського потенціалу – комбінований показник зазначених вище статистичних даних для оцінки рівня людського розвитку країн, дані про які доступні. Країни, що розвиваються, переважно, не досягнули значного рівня індустріалізації щодо їх населення та мають середній або низький рівень життя. Існує суворозалежність між низьким рівнем доходів та швидким зростом чисельності населення [9].

Зокрема в різних регіонах світу таких країн велика кількість, тому можна зупинитися на дослідженні деяких з них. Так, до країн що розвиваються в Азії можна віднести В'єтнам.

Так, бюджетна система зазначеної країни включає в себе центральний бюджет, місцеві бюджети (бюджет провінцій, бюджет округів, бюджет комун). Відповідно бюджетний рік збігається з календарним, а місцеві

посадові особи несуть повну відповідальність за виконання чи невиконання бюджетної програми перед вищим рівнем та органом державного управління та Народними радами. Наглядову функцію у цій сфері покладено на Національну Асамблею. Зокрема, законодавством встановлено автономію та відповідальність урядів провінцій у сфері управління місцевими бюджетами. Постійний комітет Національної Асамблеї має повноваження щодо визначення доходів, які розподіляються між центральним та місцевим бюджетами та сум, що перевищують цільовий план. Загалом, кожен рік у державному бюджеті зазначеної країни передбачено наступні пріоритети розвитку: 1) проведення монетарної, фінансової та торговельної політики з метою підтримки експорту та подальшого стимулювання виробництва; 2) поглиблення корпоративного фінансового механізму; 3) зосередження на розвитку сільського господарства та інфраструктурних проєктів у сільській місцевості; 4) здійснення пришвидшення проведення адміністративної реформи.

У податковій сфері, яка входить до складу фінансової системи зазначеної країни в залежності від рівня управління можна відокремити наступні види податків: національні податки (податок на експорт, мито, акцизи, податок на прибуток на додану вартість, прибутковий податок, податок з отриманих надходжень, податок на видобуток нафти); місцеві податки (земельний податок, податок на житло, податок на природні ресурси, ліцензійні збори, податок за користування об'єктами сільського призначення, податок на проведення землеробства, податок на оренду землі).

Так, необхідно зазначити, що податкові ставки є спільними та однаковими для провінцій, однак у деяких випадках відрізняються від рівнів оподаткування округів та відповідних комун. Слід звернути увагу на податки з доходів фізичних осіб – громадян наведених у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Податок з доходів фізичних осіб-громадян у В'єтнамі

Дохід (визначено у національній валюті)	Ставка, %
0-5	0
5-15	10
15-25	20
25-40	30
40 і вище	40

Крім того, податок на додану вартість стягується за наступними ставками 10% (відносно продуктів харчування, електроенергетики, харчової промисловості, хімічної промисловості, транспорту та будівництва; 5% - товари та послуги сільського господарства, харчової та лісової промисловості, а також медичні послуги; 0% - експорт товарів та послуг.

У структурі фінансової системи та фінансів домогосподарства на найбільші з них припадає 2,9% доходу. Підтвердженням про те, що вказана країна перебуває на етапі розвитку є зменшення кількості бідного населення, внаслідок впровадження земельної реформи та сільської деколективізації. Так, у 1993 році кількість бідного населення становила – 58%, а вже у 2007 році, аж 15%. Соціальне страхування передбачає пенсію за віком, інвалідністю, сімейну ренті та медичне страхування від нещасного випадку на виробництві. Соціальне покриття є обов'язковим для державного сектору, для робітників компаній з загальною чисельністю більше 10 осіб, в той же час пенсії формуються за рахунок 5% зарплати працівників, 15% сплати працедавців від фонду оплати праці.

Іншою країною, що на теперішній час розвивається, але вже в іншому регіону є Бразилія. Так, бюджетна система вказаної країни складається з наступних рівнів: 1) федеральний бюджет та бюджети державних позабюджетних фондів; 2) бюджети суб'єктів Бразилії у кількості 27 одиниць; 3) місцеві бюджети. Принципами бюджетної системи зазначеної країни є

розмежування доходів і витрат між рівнями бюджетної системи; самостійність бюджету; єдність бюджетної системи; повнота обліку бюджетних доходів і витрат бюджетів, позабюджетних фондів; наявність балансу у бюджеті; економність та доцільність використання бюджетних коштів; покриття витрат; гласність; достовірність зазначення даних про бюджет; адресність та цільова призначеність бюджетних коштів.

У податковій сфері стягнення податків передбачається на трьох рівнях, зокрема федеральному, на рівні відповідних штатів та на місцевому рівні. Федеральний податок можна відобразити наступним чином у таблиці 2.2

Дохід (виражений у сумі національної валюти Бразилії – реалі)	Ставка, %
менше 15 764	0
15 764 – 31 501	15
Більше 31 501	27,5

Таблиця 2.2. – Федеральний податок з доходів фізичних осіб – резидентів у Бразилії

Податок на додану вартість на рівні штатів стягується відповідним штатом з міжштатівського обігу, муніципального транспортування та комунікаційних послуг. Вказаний податок стягується за ставкою 17% у всіх штатах, крім Сан Паулу, де ставка оподаткування становить 18%.

До банківської системи Бразилії входять банки двох рівнів: Центральний банк Бразилії та відповідно комерційні банки. Центральний банк було засновано, як автономний інститут національної фінансової системи, до запровадження якого увесь обіг проведення грошових операцій підпадав під регулювання Управління валютного та кредитного контролю. Банк Бразилії контролює міжнародні торговельні операції, обміну іноземної валюти від імені Національного казначейства та інших державних установ. Також, банк отримує добровільні депозити та обов'язкові резерви інших комерційних банків, які працюють всередині країни. Слід зазначити, що у Бразилії існує фондовий ринок, як єдина фондова

біржа та найбільша в Латинській Америці, на яку припадає 70% торговельного обсягу усього регіону.

Страх ові компанії Бразилії повинні надати повний комплект послуг, починаючи від медичного страхування, завершуючи страхуванням нерухомості. У іншій сфері – домогосподарства, на їх найбільшу частку припадає усього 0,9% доходу, а доступ до освіти є вільним та безкоштовним для усього населення.

Таким чином, проаналізувавши функціонування фінансових систем в зарубіжних країнах, що розвиваються можна стверджувати, що розвиток та показники тієї чи іншої системи залежать від географічного положення, політичної ситуації, мікро- та макроекономічних показників та багатьох чинників, які надають або унеможливають доступ до фінансових ресурсів суб'єктів фінансових відносин.

2.3. Характеристика фінансових систем розвинених країн

Надамо характеристику фінансової системи розвинених країн, щоб порівняти з фінансовими системами країн, що розвиваються. Фінансова система країн із розвинутою економікою має такі елементи: 1) територіальні фінанси; 2) державний бюджет; 3) фінанси суб'єктів господарювання; 4) спеціальні фонди; 5) урядовий кредит та кредити місцевих органів влади (у федеративних державах – кредити членів федерації).

Маємо зазначити, що від державного устрою залежить структура фінансової системи держави. Унітарні держави мають дві складові фінансової, а саме: національний бюджет та бюджети місцевих органів. А федеративні держави мають три елементи складових: державний (федеральний) бюджет, бюджети членів федерації та місцеві бюджети. Але, поряд із загальними ознаками кожна країна має свої особисті особливості побудови бюджетної системи, що склалися історично або є вимогами часу. Американська фінансова система, федеративної конституційної республіки має такі складові: 1) кошти

федерації, до яких належать державний бюджет, бюджет округу Колумбія, спеціальні фонди федерального рівня, бюджет державних підприємств; 2) кошти 50 штатів, кожен з яких має власний бюджет, спеціальні фонди та фінанси підприємств, що знаходяться у власності штату; 3) місцеві кошти, які включають фінанси комунального господарства, різноманітні фонди. Однією з основних особливостей організації американської фінансової системи, є те, що податкова та фінансова політика проводиться самостійно кожним з рівнів державного управління.

На основі ринкових принципів шляхом створення власних інститутів та відповідних методів їх функціонування, формувалася фінансова система США в цьому і є її особливість. Завдяки цьому властивістю фінансової системи США є тенденція до підвищення рівня саморегулювання, що визначається великою кількістю та надійністю фінансових інструментів. На сьогодні, Фінансова система США має високий ступінь розвитку та є фундаментальною основою економіки країни, яка дає можливість інтенсивного розвитку та подолання криз [10].

Розглянемо фінансову систему Німеччини, яка має такі складові:

- фінанси федерації (федеральний бюджет, спеціальні фонди, фінанси державних підприємств);
- фінанси земель у складі відповідного бюджету, спеціальних фондів, фінансів підприємств;
- місцеві фінанси (місцеві бюджети та фінанси комунальних підприємств).

В Конституції Німеччини закріплені основні правила функціонування фінансової системи країни.

Конституції країни. Бюджетний устрій базується на сильній децентралізованій федеральній системі, яка надає велику владу 16 землям, це і є особливістю валютної системи Німеччини. Слід відзначити, що аж до середини XIX ст. зберігалась економічна і політична роздробленість території сучасної Німеччини.

Сучасна фінансова система Франції має такі елементи: 1) загальний бюджет; 2) спеціальні рахунки казначейства; 3) приєднані бюджети; 4) соціальні фонди; 5) місцеві фінанси; 6) фінанси державних підприємств. Хоч бюджетна система Франції і має багато елементів, а відміна полягає в високому ступеню централізації. Державний бюджет – це основа фінансової системи Франції. Половина всіх фінансових ресурсів держави припадає саме на нього. Щорічно державний бюджет Франції складається як допоміжний документ, тому він не затверджується на законодавчим рівні.

Велика Британія – парламентсько-конституційна країна, яка має ринкову економіку. В ході утворення феодальної держави у результаті об'єднання багатьох розрізнених країн у XI ст., почалося формування її фінансової системи. У 80-ті роки XX ст. відбулися значні зміни у структурі та регулюванні фінансових інститутів Великої Британії, які відбулися у 80-ті роки XX ст. та вплинули на систему банків, систему страхування, будівельні товариства, фондову біржу, а також на ринок споживацьких товарів [11].

На даний момент фінансова система Великої Британії має такі ланки: державний бюджет; місцеві бюджети; спеціальні позабюджетні фонди; фінанси державних підприємств та корпорацій. Ланки бюджетної системи є незалежними та функціонують автономно. Державний бюджет Великої Британії відіграє головну роль у фінансовій системі. Він складається з двох частин: звичайного бюджету (Консолідованого фонду) та Національного фонду позик [12].

Японія – унітарна держава, яка має конституційну монархію. Фінансова система Японії має унікальну модель розвитку. Вона має такі складові: 1) фінанси центрального уряду; 2) місцеві бюджети спеціальні фонди; 3) фінанси підприємств, корпорацій, що належать центральним і місцевим органам влади. Особливістю державних фінансів Японії є те, що показник частки національних витрат у ВВП є найменшим серед показників розвинених країн. Бюджетна система Японії дворівнева з достатньо високою автономією

місцевих органів влади. Фінансовий устрій Японії характеризують як вертикальну інтеграцією фірм, їх групування, які проходять через усю систему ділових відносин держави. Існують два типи утворення економічних групувань: заснований на взаємодії капіталу та особистої унії; об'єднання великих компаній із малими та середніми, що базуються на зв'язках різних видів, головним чином – виробничих. Єдність державного апарату і великого капіталу в розв'язанні загальних проблем є характерною особливістю фінансової моделі Японії. При цьому головні цілі і завдання загальнонаціональних планів фінансового розвитку втілюються у внутрішньо-корпоративних планах, які мають директивний характер. Внаслідок цього утворюється складна, взаємозв'язана система фінансового планування [13].

Таким чином, різниця між фінансовими системами розвинених країн полягає в тому, що внаслідок історичних етапів еволюції та формування підходів до побудови структурних одиниць, які входять до складу фінансової системи, останнім вдалось збільшити кількість фінансових інструментів, завдяки яким можливе подальше прогресування усіх складових фінансової системи та позбавитися від неактуальних для застосування елементів.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ТА СТАНУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ КРАЇН З РОЗВИНЕНОЮ РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ)

3.1. Проблеми становлення фінансових систем зарубіжних країн

Дослідження проблемних питань становлення фінансових систем зарубіжних країн потребує зосередження уваги на усіх елементах, які входять до самої системи, а також наданні загальної характеристики притаманних антагоністичних процесів для різних країн світу, оскільки чітко зазначати про те, що одна проблема, яка належить певній державі може співпадати та відноситися до іншої країни буде неправильним та алогічним, з огляду на певні моделі та особливості функціонування фінансових систем в різних державах.

Під час розвитку фінансових систем в останні часи спостерігається велика кількість виникнення криз у фінансовій сфері. Вказані негативні наслідки відображались у великій кількості країн до середини ХХ сторіччя у кількості 80 держав. Вже потім, у 1997 році відбулась азійська фінансова криза, а в 1992 році валютна криза в Європі. У 2002 році – криза в Аргентині та початок міжнародної фінансової кризи у 2007 році в Сполучених Штатах Америки. Загалом, під час дослідження встановлено, що на думку великої кількості науковців така кількість криз свідчить про нормальне функціонування світової фінансової системи [15]. Особливої уваги заслуговують кризи у зв'язку з дуже важкими наслідками для фінансових систем різних країн світу. Однак внаслідок настання кризи можуть породжуватися позитивні результати, такі як стимулювання економіки, збільшення рівня інвестицій, лібералізації системи оподаткування та інші, що є шляхами для вирішення проблем, що виникають у фінансовій сфері.

На теперішній час, в умовах глобалізаційних процесів особливостями фінансових систем (фінансових ринків та елементів) є стимулювання до

механізмів спекуляції та збільшення обсягів матеріальних цінностей й грошових коштів. Наслідок цього є такий результат, як відокремлення цін на певні товари й послуги від фактичного вартісного вираження активів [14]. Це є також передумовою для настання фінансової кризи та збільшенням рівня попиту над пропозицією.

Зокрема, після створення Європейського Союзу відбулось об'єднання соціально – культурними сферами життя народів, політичних аспектів, а також специфіки функціонування фінансових систем. Причинами таких проблем у становленні та функціонуванні фінансової системи Європейського Союзу є: 1) збільшення дефіциту державного управління та перевищення деякими з країн – учасниць Європейського Союзу боргових зобов'язань; 2) зменшення суми оподаткування у 80 та 90-ті роки що призвело до спустошення податкових надходжень та подальшої бази розподілу зазначених податків у різні вектори економіки; 3) неправильна соціальна політика; 4) високі європейські стандарти, що стосуються рівня життя та забезпечення населення фінансовими ресурсами; 5) особливість співвідношення працюючого населення з особами пенсійного віку.

Іншою не менш важливою проблемою, яка відбулась у фінансовій системі є глобальна економічна криза у 2008 році, наслідком чого стало зростання ціни на нафтопродукти, а й потім на продукти харчування, що привело до масштабного зубожіння великої кількості населенні у всьому світі та дуже швидким рівнем падіння економік. Слід зазначити, що історично проблемами у фінансових системах є поява нових технологій та видів виробництва, що свідчить про отримання великого обсягу капіталу в певній сфері та його вагоме перебільшення у відповідному секторі економіки.

Також, як раніше вже згадувалось залишаються елементи спекулятивних відносин та неправильної кредитної політики з відповідних фондів, що у подальшому формує и призводить до ще більших запозичень. Іншою проблемою є зростання попиту над пропозицією в деяких країнах та

збільшення темпів швидкого розпродажу продуктів для потреб домогосподарств, як елемента у фінансовій системі.

3.2. Шляхи удосконалення та модернізації фінансових систем зарубіжних країн

Для подолання проблем у фінансових системах необхідно дослідити способи та методи їх удосконалення та модернізації. У переважній більшості країн, які інтегруються у загальносвітовий простір в умовах глобалізації спостерігається уніфікація нормативно-правових актів, а також розвиток банківського сектору з валютною інтеграцією. У цьому сенсі вагомим важелем впливу залишаються транснаціональні корпорації, які проводять інвестиційну діяльність на території певних країн, тим самим поглиблюючи фінансову систему такої країни й залучаючи у світовій фінансовий простір. Цей фактор впливу дуже відчутний для економік країн світу у випадку виникнення певних обставин та проблем, які можуть бути причиною фінансової нестабільності та кризи.

Для мінімізації такого впливу кожна фінансова система повинна бути мобільною, гнучкою та саморегульованою, тобто не в повному обсязі залежати від позицій світового співтовариства. У переважній більшості країн, які розвиваються спостерігається високий рівень інфляції та різке зростання цін на товари та послуги. Це характеризується тим, що усередині держав відбувається політичні та економічні зміни, а також чітко закріпленого вектору розвитку політики органів державної влади, частою зміною відповідальних та уповноважених посадових осіб й відсутністю державної програми реагування на проблемні чи дотичні до того питання у фінансовій сфері.

Як вже раніше встановлено, на розвиток фінансових системи впливають велика кількість факторів, які необхідно ліквідувати з метою усунення кризових явищ та поширення додаткових проблем у цій сфері. Такими

способами є 1) поліпшення функціонування кредитної, банківської систем та обігу готівково/безготівкових коштів; 2) удосконалення діяльності органів та структурних одиниць у різних підсистемах самої фінансової систем із подальшою реструктуризацією та трансформацією всередині певної країни. Крім того, для удосконалення фінансової системи важливим є розробка відповідної законодавчо-нормативної бази. Однак для цього необхідно не тільки прийняти нормативно-правовий акт, а й розуміти, яким чином положення закону будуть реалізовані. Способом балансування системи є застосування міжбюджетних розрахунків. Іншими механізмами є створення потужних банків всередині банківської системи; зменшення рівня оподаткування; встановлення чіткого розмежування розподілу доходів та видатків; реорганізація найменш ліквідних підприємств. Вказані механізми носять більш загальний характер.

Для модернізації фінансової системи доцільно врахувати наступні пропозиції: 1) поліпшення становища щодо розвитку суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність з метою стимулювання останніх до інвестицій в державні сектори економіки; 2) здійснення удосконалення діяльності органів управління державними справами з пошуком додаткових джерел для фінансування їх роботи; 3) забезпечення контрольної функції щодо цільового використання бюджетних коштів (особливо, це стосується країн з високим рівнем корупції); 4) відокремлення цільових фондів від державних бюджетів; 5) поліпшення становища, щодо залучення коштів населення до інвестуванні у цінні папери; 6) раціональне використання коштів з метою подальшого внеску у найбільш вагомні та значущі проекти.

В умовах фінансової глобалізації є позитивні чинники завдяки яким розширюється обмін товарами, послугами та відбувається вільний рух капіталів, однак головним мінус залишається факт приділення уваги до розвинених країн, оскільки нерозвинені не можуть у повному обсязі не те що протистояти викликам внаслідок виникнення світових проблем, а й навіть підтримувати глобалізаційні тенденції.

Отже, слід зазначити, що для удосконалення фінансових систем необхідно виконувати низку кількості заходів, серед яких:

- розподіл фінансових ресурсів між центральними та регіональними органами влади;
- надання можливостей для вирішення питань з фінансів самостійно регіональною владою всередині країни (наприклад, штати в Індії тощо);
- перегляд та переоцінка витратної частини бюджету;
- формування резервів для забезпечення потреб держави й населення у випадку виникнення кризових явищ;
- контроль та організація державних казначейств за відповідними коштами та їх витратою.

Таким чином, з метою удосконалення фінансових систем країни повинні звертати увагу на зовнішні та внутрішні чинники, які можуть вплив на функціонування самої системи. В умовах глобалізаційних процесів необхідним залишається створення позитивного «клімату» для надходження інвестицій та раціональне використання отриманих коштів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, в результаті проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що фінансові системи зарубіжних країн за своєю суттю складаються з різних елементів, таких як фондові ринки, домогосподарства, відповідні бюджети тощо. Функціонування систем відбувається на загальноприйнятих принципах, які є фундаментальними та за порушення яких можуть виникнути негативні наслідки. Такі принципи формувались протягом тривалого часу та потребували значного удосконалення у зв'язку із змінами усередині країн. Саме історичний аспект (збільшення обігу товарів та послуг, соціальні чинники тощо) вплинув на формування кожної з ланок фінансової системи та затвердив виникнення нових суб'єктів фінансових відносин.

Специфіка державного, політичного, соціального та економічного устрою та розвиток країн (їх поділу на розвинені та ті, що розвиваються) зумовлює подальшу побудову фінансових систем з певними притаманними тільки ним особливостями. Внаслідок цього збільшується ризик щодо виникнення та збільшення впливу вже існуючих проблем. З цією метою необхідно враховувати механізми подолання таких питань шляхом підвищення ролі регуляторної політики у кожному з сегментів системи; збільшення контрольної функції; проведення профілактичної роботи з мінімізацією чи ліквідацією негативного впливу.

Крім того, дотримання базових принципів щодо функціонування фінансової системи надасть змогу кожній з зарубіжних країн на достатньому рівні підтримувати елементи що входять до її структури, а також збільшить можливість залучення додаткових коштів для поліпшення стану фінансових ресурсів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Артёмов Т.І. Методологічна анатомія глобальної фінансово-економічної кризи / Т.І. Артёмов // Економічна теорія. – 2011. – № 2. – С. 16-33.
2. Боди Зви. Финансы : учеб. пособие / пер. с англ. ; Зви Боди, Роберт Мертон. – М. : Вильямс, 2000. – С. 592.
3. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник / О. Д. Василик. – К.: НІОС. – 2000. – 416 с.
4. Виноградня В.М. Особливості функціонування фінансових систем в країнах з ринковою економікою / В. М. Виноградня // Екон. вісн. ун-ту. - 2013. - Вип. 20/1. - С. 199- 205.
5. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу: навч. посіб. / М.І. Карлін. – К.: Знання, 2011. – 639 с.
6. Кравчук Н.С. Фінансова система держави: теоретична концептуалізація та проблеми структурування // Світ фінансів. – 2006. - № 3(8). – С. 85.
7. Країни, що розвиваються // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. — ISBN 966-7492-03-6.
8. Лондар, С. Л. Фінанси [Електронний ресурс] / С.Л. Лондар. — Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/finansii/finansii_-_londar_sl
9. Науменкова С.В., Міщенко С.В. Сучасна модель фінансової системи : порівняльний аналіз основних підходів // Фінанси України. – 2006. - № 6. – С. 44-56.
10. Носова О. Про фундаментальні причини фінансових криз та життєздатність фінансових ринків в сучасній формі / О. Носова // Економіка України. – 2011. – № 4. – С. 45-55.
11. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 240 с.

12. Солошкіна І. В. Фінансові послуги в Україні: адміністративно-правове регулювання : монографія / І. В. Солошкіна. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013 – 300 с.
13. Стойко О.Я., Дема Д.І.Фінанси: навч. посіб. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – 2-ге видання, стереотипне. – К.: Алерта, 2017. – 432 с.
14. Философский энциклопедический словарь / под ред. Л. Ф. Ильичева и др. – Москва 2001. – 840 с.
15. Фінанси : навчальний посібник / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко ; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. – Дніпро: ТОВ “Акцент ПП”, 2017. – 298 с.
16. Фінанси: Підручник / За ред.С.І. Юрій, В.М. Федосова — К. : Знання, 2008. — 611 с.
17. Фінанси: курс для фінансистів: Навч.посіб. За ред. Оспіщева. – К.: Знання, 2008. – 567 с.
18. Шиян А.А. Економічна кібернетика: вступ до моделювання соціальних і економічних систем: Навч. посіб. – Л.: Магнолія, 2006, 2007. – 228 с.
19. Mercado, M.P.S.R., Vargas-Hernández, J.G.(2019). Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. Business Ethics and Leadership, 3(1), 124-133. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019)
20. Mercado, M.P.S.R., Vargas-Hernández, J.G.(2019). Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. Business Ethics and Leadership, 3(1), 124-133. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019)
21. Mercado, M.P.S.R., Vargas-Hernández, J.G. (2019). Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. Business Ethics and Leadership, 3(1), 124-133. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019).
22. Mercado, M.P.S.R., Vargas-Hernández, J.G. (2019). Analysis of the Determinants of Social Capital in Organizations. Business Ethics and Leadership, 3(1), 124-133. [http://doi.org/10.21272/bel.3\(1\).124-133.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(1).124-133.2019)

23. Vasilyeva, T., Kozyriev, V. (2017). Scientific and methodical approaches to determining the center-orientation of financial conglomerates with the factor and cluster analysis. *Business Ethics and Leadership*, 1(1), 5-15. Doi: 10.21272/bel.2017.1-01
- Tofan, C. A. (2017). The Process of Communication in Decision-Making. *Business Ethics and Leadership*, 1(3), 36-44. DOI: 10.21272/bel.1(3).36-44.2017
24. Prince, T. (2017). Behavioral Finance and the Business Cycle. *Business Ethics and Leadership*, 1(4), 28-48. DOI: 10.21272/bel.1(4).28-48.2017
- Manik Jayasundera, University of Peradeniya, Sri Lanka Pages: 24-27 DOI: 10.21272/fmir.1(4).24-27.2017
25. Rizwan, Ch A., Semenog, A. (2017). Non-bank financial institutions activity in the context of economic growth: cross-country comparisons. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 39-49. DOI: 10.21272/fmir.1(2).39-49.2017
26. Harold, N. Ng. Yan. (2018). Econometric analysis of long and short-run effects of exports on economic growth in Cameroon (1980- 2016). *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 50-57.
27. K. B. Kouassi. (2018). Public Spending and Economic Growth in Developing Countries: a Synthesis. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 22-30. DOI: 10.21272/fmir.2(2).22-30.2018
28. Z. Khadidja, B. Bachir. (2018). The Algerian bank between ecoregulations and development of customer loyalty. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 93-99. DOI: 10.21272/fmir.2(2).93-99.2018
29. Musa A. Subeh, V. Boychenko. (2018). Causes, Features and Consequences of Financial Crises: a retrospective cross-country analysis. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 111-122. DOI: 10.21272/fmir.2(2).111-122.2018
- Bhowmik, D. (2018). Financial Crises and Nexus Between Economic Growth and Foreign Direct Investment. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 58-74. DOI: 10.21272/fmir.2(1).58-74.2018

31. B. Mehdi. (2018). Financial stability and Solvency of Algerian banks, application of stress tests from 2012 to 2016. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(4), 57-67. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.2\(4\).57-67.2018](http://doi.org/10.21272/fmir.2(4).57-67.2018)
32. Dovha, N., Boychenko, V. (2017). Can banking innovations lead to new financial crisis: case of Central and Eastern Europe. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 80-86. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).80-86.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).80-86.2017).
33. Naser, N. (2019). A Comprehensive Analysis of European Banking Soundness – Theoretical Study. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(2), 17-43. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(2\).17-43.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(2).17-43.2019).
34. Naser, N. (2019). The Interaction between Profitability and Macroeconomic Factors for Future Examinations of European Banks Soundness – Theoretical Study. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(3), 63-97. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(3\).63-97.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(3).63-97.2019).
35. Vasilyeva, T., Kozyriev, V. (2017). Scientific and methodical approaches to determining the center-orientation of financial conglomerates with the factor and cluster analysis. *Business Ethics and Leadership*, 1(1),. Doi:10.21272/bel.2017.1-01
36. Tofan, C. A. (2017). The Process of Communication in Decision-Making. *Business Ethics and Leadership*, 1(3), 36-44. DOI:10.21272/bel.1(3).36-44.2017
37. Prince, T. (2017). Behavioral Finance and the Business Cycle. *Business Ethics and Leadership*, 1(4), 28-48. DOI: 10.21272/bel.1(4).28-48.2017
38. Manik Jayasundera, University of Peradeniya, Sri Lanka Pages: 24-27 DOI: 10.21272/fmir.1(4).24-27.2017
39. Rizwan, Ch A., Semenog, A. (2017). Non-bankfinancial institutions activity in the context of economic growth: cross-country comparisons. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 39-49. DOI: 10.21272/fmir.1(2).39-49.2017

40. Harold, N. Ng. Yan. (2018). Econometric analysis of long and short-run effects of exports on economic growth in Cameroon (1980-2016). *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 50-57.
41. K. B. Kouassi. (2018). Public Spending and Economic Growth in Developing Countries: a Synthesis. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 22-30. DOI: 10.21272/fmir.2(2).22-30.2018
42. Z. Khadidja, B. Bachir. (2018). The Algerian bank between ecoregulations and development of customer loyalty. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 93-99. DOI:10.21272/fmir.2(2).93-99.2018\
43. Musa A. Subeh, V. Boychenko. (2018). Causes, Features and Consequences of Financial Crises: a retrospective cross-country analysis. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(2), 111-122. DOI: 10.21272/fmir.2(2).111-122.2018
44. Bhowmik, D. (2018). Financial Crises and Nexus Between Economic Growth and Foreign Direct Investment. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 58-74. DOI: 10.21272/fmir.2(1).58-74.2018
45. B. Mehdi. (2018). Financial stability and Solvency of Algerian banks, application of stress tests from 2012 to 2016. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(4), 57-67. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.2\(4\).57-67.2018](http://doi.org/10.21272/fmir.2(4).57-67.2018)
46. Dovha, N., Boychenko, V. (2017). Can banking innovations lead to new financial crisis: case of Central and Eastern Europe. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 80-86. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).80-86.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).80-86.2017).
47. Naser, N. (2019). A Comprehensive Analysis of European Banking Soundness – Theoretical Study. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(2), 17-43. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(2\).17-43.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(2).17-43.2019).
48. Naser, N. (2019). The Interaction between Profitability and Macroeconomic Factors for Future Examinations of European Banks Soundness – Theoretical Study. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(3), 63-97. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(3\).63-97.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(3).63-97.2019).